

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXIX

Price 25c

Thursday, September 2, 1982 Chicago, Ill. — Ketvirtadienis.

Nr. 164

WEINBERGAS APLANKE LIBANO VYRIAUSYBE

LIUBLINE LENKŲ GENEROLAI NUŠOVĖ DU PROTESTUOTOJUS

DARBININKAI KETURIAS VALANDAS VARSUVOJ KOVOJO
PRIEŠ GERAI GINKLUOTUS LENKŲ KARIUS

VARSUVA. — Lenkijos kari-
nė vadovybė pasirodė pasi-
priešinti Lenkijos darbinin-
kams, pasiryžusiems paminėti
Solidarumo unijos įsteigimo
dvių metų sukaktį ir pareikšti
protestą prieš karo stovį, pa-
skelbtą grynai prieš lenkus, nes
jokia kita valstybė nėra paskel-
busi karo Lenkijai.

Varsuvoj Lenkijos darbinin-
kai žinojo, kad pagrindinė aikš-
tė saugojo karį, todėl darbi-
ninkai ir aikštę nesivėžė. Darbi-
ninkai maršavo pagrindinėmis
gatvėmis, iškelė plakatus su
įvairiais obalsiais. Svarbiausias
obalsis buvo nukreiptas prieš
lenkų kariuomenę, paskelbusią
karo stovį prieš lenkus patrio-
tus.

Kovos ėjo Dancige,
Nova Hutėje

Visame krašte ėjo susirėmi-
mai su kariuomene ir policija.
Pati atkakliausioji kova buvo
Dancige, kur laivų statybos dar-
bininkai prieš du metus priver-
tė atsitiinti komunistus iš visų
darbininkų unijų. Dancigą vy-
riausybė buvo suvedusi daug ka-
reivių, bet darbininkai sudėjo
daug gelių vainikų prie pamink-
lo, pastatyto prieš darbininkų
sąjungos namus.

Darbininkai reikalavo paleisti
Lesh Valensą, kuris buvusiai
lenkų vyriausybei padiktavo So-
lidarumo unijos sąlygas. Darbi-
ninkai nedirbo Dancigo dirbu-
vėse. Jie patarė imtis darbo pa-
tiems kaviams, užimusiems
dirbtuvės, statyti laivus. Kariai
buvo pasirodę šauti į darbinin-
kus, bet susivaldė.

Demonstracijos vyko šetline,
Krokuvoj, Nova Hutos priemies-
tyje, Cestakavoj, Žesone ir ki-
tuose centruose. Niekas antra-
dienį Lenkijoje nedirbo.

Lenkų karinė vadovybė buvo
išstaciūsi kulkosvaidžius dide-
lėse aikštėse, bet darbininkai į
jas nesivėžė. Darbininkai iške-
lė plakatus ir maršavo šoninė-
mis gatvėmis. Tada lenkų ka-
riai, gavę policijos pagalbą,
pradėjo praeinančius darbinin-
kus laistyti šaltu vandeniu.

Lenkijos darbininkai taip pat
pasiruošė kovai prieš vandenį.
Prie dviejų senų automobilių
jie įsitašė plačias lentes, kurios
sulaikydavo švirkščiamo van-
denis smūgius.

Liubline sutraukti kareiviai
paleido kelis šūvius į protestuo-
jančius darbininkus. Du darbi-
ninkai buvo nušauti, o keli kiti

Diktatorius Castro nenori mo-
kėti skoli, bet reikalauja pi-
giais nuosimčiais Amerikos
paskolų.

PAPANDREOU NEGALEJO SUTIKTI ARAFATO

ATENA, Graikija. — Jasir
Arafatas, prieš išplaukdamas į
Graikiją, pranešė spaudos atsto-
vams, kad jis turės progos nuo-
dugniai išsikalbėti su premjeru
Andreu Papandreou ir kad pats
Graikijos premjeras jį sutiks
uoste.

Arafatui atplaukus į Pirėjaus
uostą, jį pasitiko ne premjeras
Papandreou, bet vicepremjeras.
Uoste graikai neišsėvė 12 pa-
frankų, kurių Arafatas laukė.
Vicepremjeras pasveikino Ara-
fatą ir pasakė, kad premjeras
tuo momentu labai užimtas ir
negalės Arafato sutikti uoste.
Papandreou vėliau turės progos
išsikalbėti su Arafatu.

Tokia žinia, matyt, Arafatui
nepatiko, bet jis negalėjo nie-
ko pakeisti. Vėlesniame pasita-
rime su premjeru, Arafatas pa-
dėkojo už graikų paramą palesti-
niečiams ir už mandagų pri-
ėmimą sužeistųjų, kurių sveika-
ta graikai pasizadėjo rūpintis.

NELEIDŽIA PAKALBėti SU PABEGUSIU KARIU

WASHINGTON, D.C. — Pie-
tų Korėjoje tarnybą ėjęs Ame-
rikos karys pateko į Šiaurės Ko-
rėjos karių rankas. Jam teko
eiti sargybą patalose pasienyje.
Šiaurės Korėjos karinė vado-
vybė paskelbė, kad eilinis JAV
karys Joseph T. White perbe-
go demilitarizacijos zoną ir pa-
prašė duoti jam tremtinio tei-
sę. Veikiantieji įstatymai sako,
kad kiekvienas karys turi teisę
laisvai pasikalbėti su savo gim-
inėmis, viršininkais, kurie galė-
tų pabėgusi laisvai paklausti.
Ar jis iš tikrųjų norėjo pabėgti.
Bet Šiaurės Korėjos karinė va-
dovybė neleido su juo pasi-
matyti.

JAV kreipėsi į Jungtines Tau-
tas, bet Šiaurės Korėjos vyriausybė
atsisakė pabėgusiam ka-
riui leisti susitikti su Pietų Ko-
rėjoje buvusiais jo viršininkais.
Šiaurės Korėja atsisakė leisti
bet kam susitikti su atbėgusiu
tremtiniu, kaip jie sako.

Diktatorius Castro nelaukė, kol JAV Kongresas paskirs pinigų radio pra-
nešimams; jis pradėjo trukdyti kelioms JAV stotims pranešinėti žinias.

Arkivyskupas Marcinkus yra pasiruošęs atsakyti į visus jam statomus klausimus

VATIKANO ADMINISTRATORIUS RENGIA SI LYDĖTI
POPIEŽIŲ JONĄ PAULIŲ II Į ISPANIJĄ

VATIKANAS. — Paleisti gan-
dai, kad arkivyskupas Povilas
Marcinkus, cicerietis, turės aiš-
kintis Italijos finansų minist-
rijai dėl Ambrosiano banko vi-
siško bankroto. Tvirtinama,
kad cicerietis Marcinkus bijas
italų policijos, todėl jis ir persi-
kėlęs į Vatikaną.

— Arkivyskupiui Marcinkui
nėra jokio reikalo bijoti italų
policijos ir jam nėra jokio rei-
kalo keltis į Vatikaną, nes jau
kelinti metai jis turi savo būlą
Vatikane, — pareiškė jo sekre-
torė. — Arkivysk. Marcinkus
yra ne tik tiktai Vatikano banko
pirmininkas, bet ir viso Vatikano
administracijos. Marcinkus
turi pilniausią popiežiaus pasi-
teikimą. Vatikano ir Ambro-
siano banko operacijos įvyko
prieš arkivysk. Marcinkaus pa-
skyrimą banko pirmininku.

Marcinkus kalbėjosi su Ambro-
siano banko pirmininku Ro-
berto Calvi, nes norėjo iš paties
pirmininko patirti, kokios prie-
žastys Ambrosiano banką nuve-
dė prie bankroto. Pinigai buvo
paskolinti kelioms įstaigoms ir
asmenims, kurie pinigų bankui
negrąžino. Šį pavasarį Calvi iš-
važiavo į Londoną pasitarti su
britų bankais dėl sunkios padė-
ties. Londone jis rastas pasi-
koręs.

Italai taip pat paleido gaudą,
kad arkivysk. Marcinkus negal-
bės išvažiuoti iš Italijos. Sekre-
torė atsakė, kad jis visuomet
gali išvažiuoti. Spalio mėnesį jis
lids popiežiumi į Ispaniją, kelio-
nėje jis bus popiežiaus asmeni-
nis sargas, kaip visuomet būda-
vo kelionėse į užsienį. Italai, ma-
tyt, nemėgsta arkivysk. Mar-
cinkaus, todėl ir leidžia įvairius
gandus prieš jį. Jis yra pasiruo-
šęs liudyti italų finansų minist-
terijos tarnautojams apie Calvio
gautas paskolas, kai Marcinkus
dar nebuvo Vatikano banke.
Marcinkus jokių paskolų Ambro-
siano bankui nepadarė.

RUMUNAS PERBĖGO PRANCŪZŲ TARNYBON

PARYŽIUS, Prancūzija. —

Rumūnijos prezidentas Nicolae
Ceausescu, išsikalbėjęs su savo
žvalgybos viršininku, sutarė,
kad atėjo laikas nužudyti du ru-
munus rašytojus, gyvenančius
Prancūzijoje ir rašančius prieš
Ceausescu vyriausybę.

Rumunų žvalgybos pulkinin-
kas, apsirūpinęs pinigais, išva-
žiavo. Jis pradžioje prezidentui
Ceausescu per pusmetį pranešė
Alvažiavės Paryžium, žvalgybos
pareigūnas nuėjo į prancūzų
žvalgybą ir pasakė, kad jis yra
pasijustas į Prancūziją nužudyti
Paryžiuje gyvenančius rašytojus
Gomą ir Tanasę.

Reikalas pasiekė laikraščio
Le Matin redakciją. Reporteris
pirma paskelbė visą istoriją.
Tada buvo suauktas viešas su-
sirinkimas, kuriame pasirodė
Goma, Tanasė ir žvalgybinin-
kas "Z.". Kiekvienas papasako-
jo, kaip Ceausescu norėjo nu-
žudyti abu žurnalistus, bet jam
nepasisekė. Už savaitės Ceau-
sescu paskelbė, kad jis pirmą
kartą tokią istoriją girdėjo.

— Teisingumo departamen-
tas nutraukė tardymą Kongreso
atstovų, kai 18 metų jaunuolis
prisipažino melavęs apie Kon-
greso atstovų homoseksualinius
santykius.

— Pietų Afrikos partizanai
įsiveržė į Mozambiko sritį ir
pagrobė šešis bulgarus, dirbu-
sius Mozambiko valdžiai.

— Trečiadienį aukso uncija
kainavo \$391.

— Teng Hsiaopingas įsakė
gerokai išvalyti visą Kinijos ko-
munistų partiją.

— Jūs, dvių valandų laikotar-
pyje pasodins į kitą lėktuvą ir
nuves į paskyrimo vietą.
Išmestieji iš lėktuvo gali iš-
mesti dvigubą bilietą kaina, jeigu
per dvi valandas kitos ar tos pa-
čios bendrovės lėktuvu nebus
nuvežti į norimą vietą.

Sekretorius pirmiausia pasimatė su Libano valdžios atstovais

— SIRIJOS IR IZRAELIO KARIAI TURĖTŲ TUOJAU
ISVYKTI IS LIBANO, — SAKO SEKR. WEINBERGER

BEIRUTAS, Libanas. — Ant-
radinio vakare sekretorius Cas-
par Weinberger karo lėktuvu
pasiekė Beiruto uostą ir parei-
škė, kad jis pirmiausia nori ap-
lankyti Libano vyriausybės na-
rius ir su jais pasitarti apie ne-
prikllausomo Libano reikalų
tvarkymą. Sekretorius džiaugė-
si, kad iš Libano jau išvyko
ginkluoti palestiniečių daliniai,
netrukus išvyks ir kiti karo da-
liniai, o dabar Libano gyventoi-
jai galės savarankiškai tvarkyti
visus Libano ūkio, apsaugos, tei-
sinis ir kultūrinius reikalus.

Sekretorius, pasikalbėjęs su
prezidentu ir premjeru, tuojau
pasimatė su gynybos ir vidaus
reikalų ministrais. Jis palinkė-
jo jiems sėkmės rūpintis savo
krašto reikalais.

Sekretorius Weinberger pasi-
džiaugė, kad išplaukia paskuti-
niai palestiniečių daliniai iš Bei-
ruto. Jis pridėjo, kad Amerikos
marinai neužtruks nė vienos
dienos ilgiau. Išsuntus palesti-
niečius, marinai taip pat iš-
plauks. Sekretorius pareiškė įsi-
tikinimą, kad iš Beiruto išvyks
ne tik Sirijos kariai, bet ir izra-
elitai. Libanas turės būti nepri-
klausomas, kokių jis buvo prieš
įvairias Libano vykusias kovas.

Izraelio vyriausybė pareiškė,
kad ji neturi jokių pretenzijų į
Libaną. Izraelio kariai tuojau
išvažiavus, nereikšdami jokių
pretenzijų į Libano teritoriją.

Kiek kitaip galvoja Izraelio
gynybos ministeris Ariel Sara-
nas. Jis nori būti tikras, kad iš
Libano išvyko ne tik visi palesti-
niečiai, bet kad Libano vyriausybė
kontroliuotų visas palesti-
niečių paliktus ginklus.

Pracitą pirmadienį musulmo-
nai Beirute paskelbė, kad į jų
kontroliuojamus kvartalus jie
neleis dabartinės Libano vald-
žios atstovų, izraelių ar kitų
ginkluotų pajėgų. Šitas pareiški-
mas priverė izraelitus susirū-
pinti musulmonų turimais gink-
lais. Izraelitai turi tikslių žinių,
kad palestiniečiai turėjo kelis
galingus Sovietų tankus. Palesti-
nų vyriausybė.

PRASIDĖJO KINIJOS KOMU- NISTŲ KONGRESAS

PEKINAS. — Trečiadienį pra-
sidėjo Kinijos komunistų parti-
jos kongresas. Jis šaukiamas
kas penkeri metai. Pekinan su-
važiavo iš visas tūkstantis dele-
gatu. Jie yra pasiryžę išsklaisyti
partijos pareigūnų pranešimus,
o vėliau darys pakaitas visoje
partijoje.

Svarbiausią pranešimą pada-
rys vicepremjeras Tengas Hsiaop-
ingas. Jis yra pasiryžęs visą
partiją pakeisti, kad žmonės ga-
lėtų rodyti savo iniciatyvą, ga-
mintų daugiau, palyt pasipeln-
nytų ir visas kraštas praturtėtų.
Dabartiniu metu Kinijos komu-
nistų partijoje yra 39.6 milijono
narių.

Kongresas priims taisykles,
kurios padės apvalyti partiją
nuo bereikalingo clemerto. Vy-
rauja įsitikinimas, kad pakait-
tos sudemokratinės visą Kinijos
gyvenimą.

— Afrikoje rastas 8 milijonų
metų žandikaulis. Kaulą iškasė
japonų prof. Hideki Išida.

Caspar Weinberger
Sekretorius C. Weinberger
antradienį buvo Beirute, o
trečiadienį tarėsi su Beginu
Tel Avive.

KALENDORĖLIS

Rugsėjo 2: Steponas, Viliutė,
Germadas, Brutėnis, Tugaudė,
Daugėnis, Vandėnė.
Saulė teka 6:16, leidžiasi 7:23.
Oras drėgnas, šiltas.

KINO PJESĖS PABAIGA

Jis negavo savo menko uždarbio. Atidėjo kitai savaitei. Labai tas veikė nervus, nes paskutinė išmaitinimo dešimkė bematant sutirpo, kai ėjo į maisto krautuvę.

— Kas čia bus! — graužė ji ir smūgą mintis, kai perdavėjas atidavė vos vieną baltą pinigą ir smulkį.

— Visa savaitė laukimo, šandie negavimas, tas įgrisęs butas, iš kurio neišėjo jis, — norėdamas daugiau padaryti darbo namie, atidėjo taip, kad buvo noro prastinti, užmirti dienų pilkumą ir nepasisekimą. Čia į akis įlindo šviesa prie vieno įėjimo ir kito noras pasijdomauti arčiau. Už plačių parodomųjų langų margai bylojo kino nuotraukos. Didelis skelbimas su ryškio- mis rašmenimis šaukė apie kažin kokią nepaprastą meilės džiūga- vimą. Čia nubudo jo žmonoje moteris, norinti gyventi ir džiaugtis, ir ji pirmoji tarė jam, eidama juo po ranka pasinėrusi: — Klausyk, užkime pažiu- rėti!...

Kaip karštą geležį jam prie nosies kas pakišo, šoko vyras, išsėvė:

— Klausyk!... Ar tu žinai, ką kalbi! O — litai!... Ar tu patį nesakysi, kada sukdžiau aš tavo jaunystę, kai reikės laukti lito dar savaitę...

Ji maloniai prisiglaudė prie jo ir tarė ramiančiu balsu:

— Tai kas, mažytė!... Tu pats nuvargai, prisinervinai per tą savaitę — užsime, pažūrė- sime, pasidarys ramiau... O ten, — prastusime kaip nors!...

Jis dar norėjo kažin ką tarti, bet — argi galima ką nors tarti material, ko nors tikrai panoru- siai?... Jis nutylėjo, nes buvo priverstas naujo jos eiklumo anipuoio.

— Mie-las!... Juk tu myli mane... Bus gerai... Užmirsi, prisiminsime, kai tu man tuo met kiną fundydavai, norėda

mas pasirodyti geru ir tur- tingu!...

— Na, jau tu man nepasakok, kad aš norėjau pasirodyti tau turtingu — čia jau tu pati, ba- landė! sugalvojai... O, kad aš tau tuomet kiną fundinau, tai dabar matau, kad buvau kvai- las!... Juk, kokia čia meilė, kad mergina žiūri — iš vyro pinig- nes kas iškris!... Meilė, tai — didžiausia draugystė, o tu — traukei kartais iš manęs pasku- tinį litą, ir aš tau tą sakau... O tu ėjai ir sėdėjai su manim kinė, nes žinojai, kad kitaip man nebus progos su tavim pabu- li!... — piktinosi vyras.

— Gerai, gerai, mielas! — aiškinosi žmona: — Tu žinai, kad aš pati dabar taip pat, kaip tu galvoji!... Bet padaryk da- bār tą draugiškai, aš prašau — taip bus gerai, iš to pilkumo truputį anų dienų laime pagy- venti...

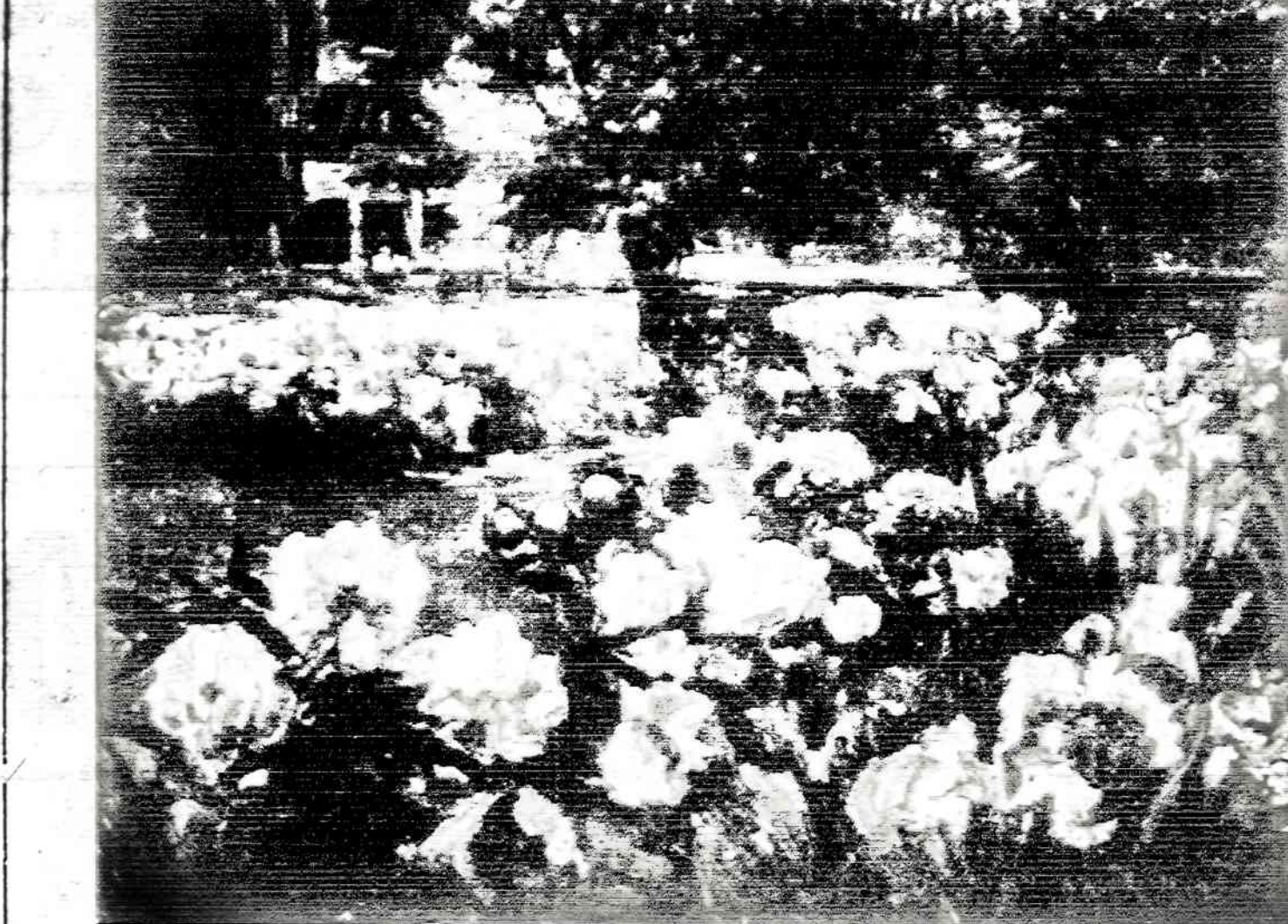
— Sakau tau, kiek ta laimė tuomet kainavo!... — nesiliovė vyras, bet ji — gyvenimo bend- rakeleivė — ramino:

— Na, bet žinai, juk sakiau nekartą, kad aš dėl kai kurių elgesių tuomet galiauos. Bet da- bār... — ir ji prisiglaudė taip, kaip anuomet, prie jo ir per tą spūstelėjimą suminkštėjo jo šir- dis, jis net pajuto jaukią krūti- nę šilumą, jis tarė:

— Gerai, jau, gerai — užsei- me, kad nori!...

Prie kasos jis iškraptė visą likusią gražą. Liko tik "žvirbliui arbatai". Bet jis vis dėlto maloni- ai paėmė po ranka žmoną ir abu įplaukė į paslaptinę pa- talpą.

Iš pradžių, kol priprato akys, atrodo — keista, bet palipsniai ekranas darėsi artimesnis ir ar- timesnis širdžiai... Jame buvo vaizduojamas pavasaris, su žy- linčiomis obelėmis ir dviem, jau- nom širdim. Visai — kaip anuo- met jiems. Žmona artiau prisi- slinko, prisiglaudė... Ir paleng-

M. Šileikis

Gėlynuosė. Aliejus

va, kaip lengvo vėjelio kutei- mas nudengė gažą nuo miegan- čios mylimosios veido, ekranas nuėmė nuo jų širdies rūpesčius ir rodė melą, mėlę, kuris gai- vina ir nuodija...

Ir dabar — lauke buvo pava- saris, kaip anuomet. Buvo troš- ku, žmona giliai alsavo prisig- laudusi prie pat jo. Šiauras at- rodė apikaktis. Buvo jaučiamas dulkių kvapas. Nekartą ekrano vaizdai pakuto jo širdį ir vaizduotė, ir net jis pasieško- jęs tamsoje spūstelėjo keletą kartų žmonos prakaituotą ran- ką, bet veiksmų gausumas nuo- lat vertė jį galvoti, kad kieta ir nepatogu sėdėti, kad būtų vis dėlto geriau, jeigu ta gražioji pjesė greičiau pasibaigtų. Žmo- na pirmą dūsavą iš malonios praieities atsiminimų, vėliau jos dūsavimai taip pat pasidarė ad- resuojami kėdžių nepatogumui. Atsiliepė ir alkis abiejuose skil- viuose ir protarpiais, kai ekrane

buvo raidžių mirgėsena, vaiz- duotėje iškildavo tas sūris, kurį jėdu prieš čia ateisiant nusi- pirkė... Pagaliau, kaip laukia- mosios geros ateities šešėlis, nu- švito salėje šviesa ir laikas bu- vo išeiti. Labai maloni ir jaudi- nanti buvo pjesės pabaiga — po- tiek kentėjimų, kurių auka bu- vo dvi mylinčios širdys, paga- liau jie galėjo susijungti ir... Čia nušvito šviesa ir vyro min- tyse nei iš šio, nei iš šio kilo at- sakymas pažiam sau:

... ir dviese, už paskutinius pinigus, pirkti sūrį...

Tas visai jį nublaivė. Be to, atsistojo pasijuto dar labiau, kad kėdės iš tikrųjų buvo nepa- togios sėdėti, marškiniai iš vie- no šono buvo prilipę prie kūno, nervai virpėjo. Kai žmona, jau galvėję, vėl prisiglaudė prie šla- piojo šono, jis trūktelėjo šalin ranką.

— Klausyk, palauk — duok man atsitiesti!...

Žmona tas pažadino iš ekrano svajonių. Ji norėjo dar į va- grį, todėl, žvilgtelėjusi į vy- rą, tarė:

— Mielas, dovanok, bet... — Koks čia tau bet!... Bet, bet!... — įsižeidė vyras.

Toliau ėjo abu tylėdamu, Tik prieš pačius namus vyras pra- tarė:

— Atleisk, aš susinervinau!... Aš tuojau eisiu gulti...

Žmona, įėjusi, norėjo būti vy- rui dėkinga ir malonia, todėl nedavė jam visiškos ramybės — ji priejo prie jo:

— Mano mielas!...

Vyras tikrai buvo pergyvenęs praieities malonumą, tikrai apsi- galvojo, jog tik dėl susinervini- mo šiurkščiai kalbėjo su žmona, prašydamas ramybės — pasaky- mu, jog gulti — jis norėjo tik ir toliau išlaikyti tą malonumą, kad nauji susinervinimai jo ne- išblaškytų. Bet žmona nesupra- to, koks vyro nuovargio laipsnis ir vietoje pagerinti pablogino ūpą. Vyras stumtelėjo ją į šalį:

— Nebūk įkyri!...

Piktos prasmės žodyje "įky- ri" nebuvo, tik — pakartojimas duok man dabar ramybės! Žmo- na šito nesuprato ir steigiai atsi- sukus nuėjo į kitą kambarį. Ten ji krito ant lovos.

Vyras piktai nusiplicė api- kaklį, atsisejo ir numetė marškinus ir atsigulė. Jo vaiz- duotėje buvo meli praieities atsiminimai, jis jautė, kad ner-

vinasi, bet jo žmona, susijusi su iš praieities iškastais vaizdais, buvo jam dabar — nuo pat sė- dėjimo kine laiko — brangi ir miela, tik jos nemokėjimas pa- saugoti jo sveikatos — nervų — jai pačiai rūdė, kaip norima nu- rašyti rožę. Vyras gulėjo va- landėlę galvodamas, jau norėjo maloniai atsiliepti žmonai, kad ji ramiai miegotų, bet tuo laiku išgirdo, kad ji kūkčioja... jis piktai apsisvertė ant kito šono, kad net suklydė lova, ir piktai pasiuntė į kitą kambarį:

— Klausyk, tu nebūk tokia žiaulė ir netrukdyk man mie- goti!...

Atsakymų buvo naujas verks- mo antplūdis greitime kam- baryje...

Arėjas Vitkauskas

Pavergtoji Lietuvoj

SUSIRUPINIMAS BARAVY- KAIS

Atėjus grybavimo sezonui, Lietuvoje (VII. 23) buvo atspaus- dintas toks skaitytų laiškas:

— Kasmet grybų dygsta vis mažiau. Dar tik rudenišes ža- ukokės (baltikai) pradžiugina grybautojus, bet ir tai ne kiek- vieną rudenį. Taurieji grybai, ypač tikriniai baravykai, jau la- bai reti grybautojų krepšiuose.

Baravykų bei kitų vertingų grybų mažėja dėl kelių priežas- cių, bet iš jų svarbiausia — ne- nokšiskas, gobšus, grybavimas, ka, ieškant baravykų, augim- vietoje išdraskoma miško pak- loto.

Nykstantieji gyvūnai, žodini- ai augalai įrašyti į respublikos Raudonąją knygą, jų apsaugai įkurti draustiniai. Tuo tarpu apie nykstančių vertingų grybų saugojimą kol kas mažai kalba- ma.

Medžioti ir žvejoti dabar nelei- džama be atitinkamos organi- zacijos nario bilieto. Antriniai mūsų miškų turtai tarsi būtų neišsemiami. Tačiau jų, pavyz- džiui, grybai, taip pat labai ma- žėja.

Gamtos turtų apsaugą plačiai propaguoja Lietuvos gamtos ap- saugos draugija. Jos nariai vyk- do gamtos apsaugos visuomeni- nę kontrolę. Todėl gal ir gry- bauti turėtų tik gamtos apsau- gos draugijos nariai, turį bilie-

ALERSAS AMBROS

KULTURINĖS CHICAGOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS

(sąlysa)

Parapijinės mokyklos ameri- koninamos. — Čikagos arkivys. Mundeinui nepatiko, kad katali- kų parapijų mokyklose jaučia- mas nevienodumas. Jis paskyrė trijų kunigų komisiją, anglo, vokiečio ir lenko mokslui suvie- nodinti. Komisija nieko neresnio nerado, kaip pašalinti iš parapi- jinių mokyklų svetimas kalbas, įvedant vieną anglų kalbą ir mokant iš anglų vadovėlių. Tą komisijos nutarimą ark. Mun- dein patvirtino.

11. 1 d. Woodrow Wilson, JAV prezidentas, paskyrė Lie- tuvių Dieną, kad gyventojai ga- lėtų prisidėti aukomis nelaimin- giesiems Lietuvos žmonėms gel- bėti. Sužmoję apie tą paskyri- mą, Chicago's lietuviai subruzo organizuotis rinkti aukas. Susi- darė dvi lietuvių grupės, katali- kai su tautiečiais ir socialistai su kairiais liberalais. 9. 17 d. Chicago's Lietuvių Draugijų Są- junga sušaukė progresyvos lie- tuvių visuomenės 48-nių drau- gių bei klubų atstovų susirin- kimą ir priėmė rezoliuciją apie aukų rinkimą Lietuvių Dienoje. Į aukų rinkimo komitetą išrin- ko Kl. Jurgelionį, A. Lalį, K. Gūgį, P. Galskį, A. Ambroz- vičių — Ambrozę, P. Cerešką ir J. Gustaitį. Katalikai ir tauti- ninkai sudarė Chicago's Lietu- vių Centrinį Komitetą aukoms rinkti. Valdyba: kun. P. Serafi- nas, pirm., adv. F.P. Branchulis, vicepirm., archit. M. Zaldokas, 2-ras vicepirm., J. Giraitis, sek- r., P. Mulevičius, 2-ras sek., dr. A. Zimantas izd.; adv. B. K. Balu- tis ir P. P. Baltutis, izdo globė- jai. Reikėjo gauti leidimą rink- ti aukas. Jis buvo gautas. Chi- cago's Lietuvių Sąjungos vardu, bet, pasak Lietuvos, tas leidi- mas buvęs duotas Lietuvių Centr. Komitetui. Laikraščiams susiginėjus, K. Gūgis Naujie- nose paskelbė lašką, atsiųstą jam, kaip Chicago's Lietuvių Draugijų Sąjungos prezidentui: Malonus Pone: Šito Jums pra- nešu, kad miesto Taryba nusky- rė trečiadienį, lapkričio 1 d., kaip "Tag Day" tai draugijai, kurią Jūs atstovaujate. Jūsų iš- tikimas John A. Ricket, fin. k- jos pirm. Chicago's Lietuvių Centr. Komitetas Lietuvių Die-

na surinko virš \$20,000, o Chi- cago's Lietuvių D-jų S-ga apie \$8,000.

1917 m.

Dr. A. L. Graičiūno pastango- mis Chicagoje įsteigtas Liaudies Universitetas Zinyčia. Dienra- čio Lietuva nr. 31 vedamajame sakoma: "Sumanymas yra toks: surengti visą eilę naudingų pas- kaitų iš visokių mokslo šakų ir paskleisti jas tarp minių. Šio darbo atlikimui reikalinga yra dvejopa organizacija: 1) reika- tinga suorganizuoti tinkamus prelegentus, kurie galėtų sutai- syti ir paskaityti rimtas paskai- tas, ir 2) suorganizuoti draugi- jas, kuopas ar šiaip visuomenę, kad būtų kam iš paskaitų pasi- mokinti. Liaudies Universiteto sumanymo yra mano, kad šiuo tik- slu galima bus atsiekti, tikrai pastatius reikalą ant rimto, taip sakant, business-like pamato. To- dėl visi prelegentai privalo būti apmokami už savo darbą, nes tik tuomet galima tikėtis rim- tesnių paskaitų prirėgimo. Žo- džia, lietuvių gyvenimui mėgi- nama įvesti ką nors panašaus į tai, kas jau nuo ilgų metų daro- ma-garsios Chatauqua Society arba rusų Narodnų Universi- tetu.

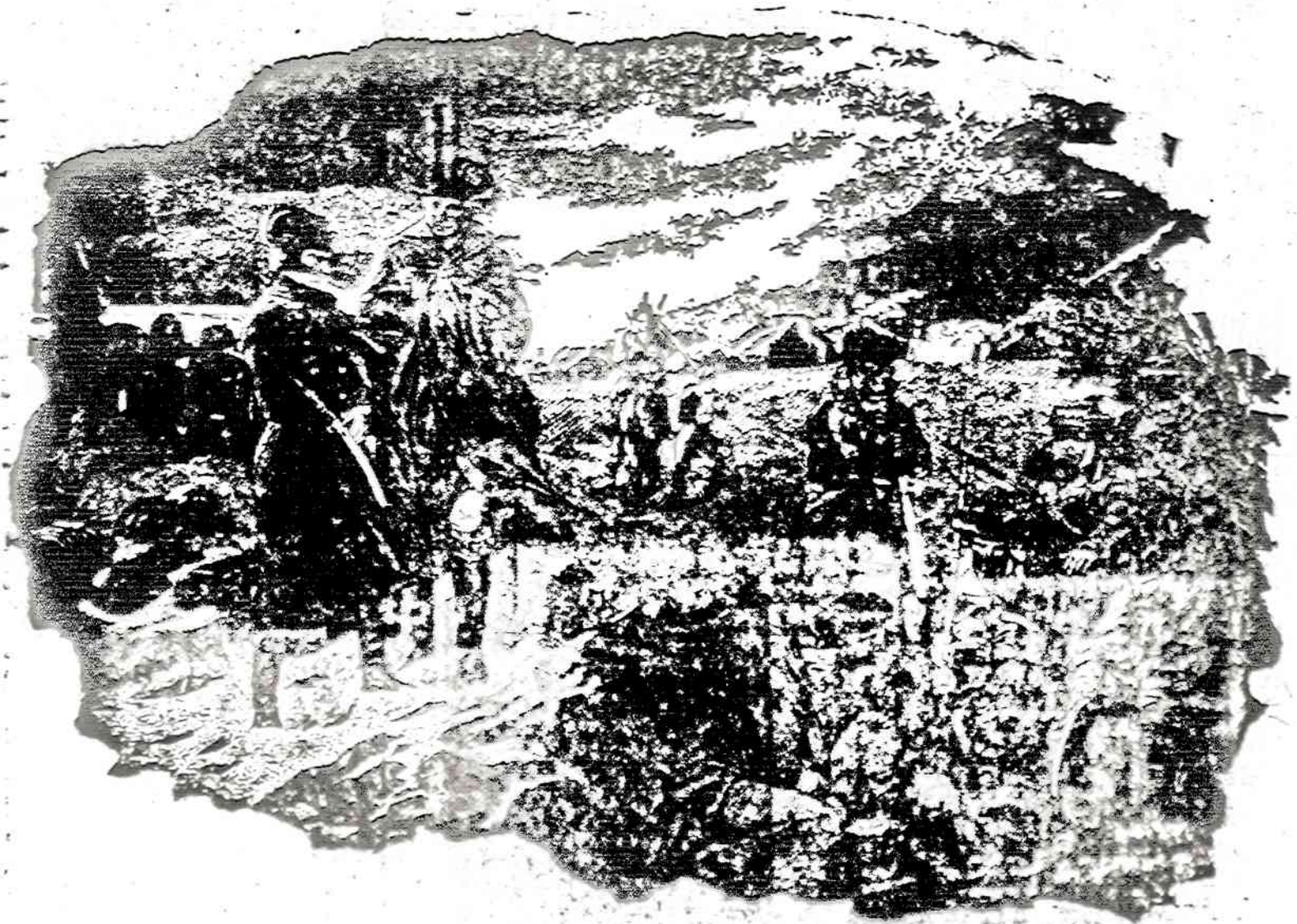
Organizacijų narių mokestis: 1) Asmuo, įmokėjęs nemažiau, kaip 1 dol., skaitomas nariu — rė- mėju nuo įmokėjimo laiko per išitus 1 metus; 2) Asmuo, įmo- kėjęs nemažiau, kaip 5 dol., skai- tomas tikru nariu per 1 metus ir turi teisę dalyvauti direkto- rių posėdyje su sprendžiamuo- ju balsu; 3) Asmuo, įmokėjęs nemažiau, kaip 25 dol., skaito- mas tikru nariu per 10 metų ir turi pilną teisę dalyvauti direk- torių posėdžiuose su sprendžia- muoju balsu; 4) Asmuo, įmokė- jęs nemažiau, kaip 100 dol., skai- tomas pilnu nariu iki gyvos gal- vos ir yra amžinas Liaudies Uni- versiteto direktorius." "Ziny- čia" mirė vystykluose. (Bus daugiau)

• Žodžiai yra kaip rentgeno spinduliai: gerai pataikyti, jie sminga kairiai.

Aldous Huxley

— Pasaulio alaus gėrikų tar- pe vokiečiai užima pirmą vietą.

Cold war.

It was bad enough we had to fight the British for our freedom. But on top of that, we had to fight the weather, too.

Because winter at Valley Forge meant snow, ice, and freezing temperatures. All serious enemies to a makeshift army without proper clothing, not nearly enough food, and short on ammunition.

It was an army long on courage, but short on money.

And then the winter came home \$27,000,000 from the pockets of new Americans.

That's how people took stock

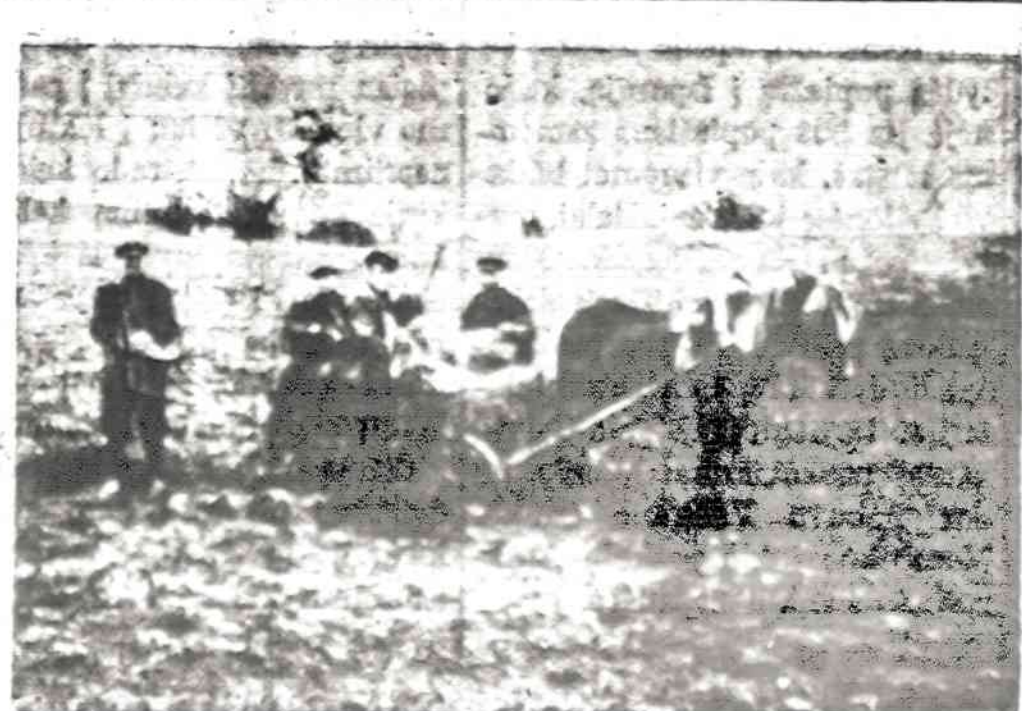
Take stock in America.

In America back then, and you know how it was, it was hard.

Newcomers, people are still helping America today, and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings by saving stock in America with the Payroll Savings Plan.

Buy United States Savings Bonds. They aren't like the old ones.

Read the book "The New American" and you'll find out how to get the most out of your money. It's a book that's worth the price of the book.

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES...

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY...

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED 5 Y IN THE RIGHT LANE...

Lietuviškasis festivalis Marquette Parke

ZICRINT IS VISU PUSIU

(Tęsinys)

Besistumiant tarp žmonių kiek toliau į rytus, akys tiesiog raišo nuo neapsakomos daugybės visokių gaminių, kurie gana patraukliai buvo išdėlioti ant specialiai įtaisytų paaukštinių — stalų, už kurių matėsi visokių besispygsančių veidų — veidelių, gana mandagiai siūlančių ką nusipirkti. Pagunda buvo nemaža, ir kai ką ėmėme ir nupirkome, bet tik tokiose vietose, kur pardavėjos buvo lietuviškai apsiengusios.

Kiek toliau buvo net sunku prasiskverbti, nes atsivėrė žmonių tvara. Pasirodo, tai buvo lietuviški spurgių mylėtojai, kurie stovėjo eilėje, laukdami kol jų vėjos — dvi vidutinio amžiaus moterys — juos verdančiuose riebaluose išspirgins. Nugalėję ir šią kliūtį, žengėme tolyn. Tuoj pat trenkė į ausis apvalūs orkestro būgnų dūžiai, kažkokie smaili blėtų čirkeimai, retkarčiais gitarų garsai ir spiegiantis jaunuolių klinkimas.

O kas gi čia per košmaras? — rodydamas pirštą į skersinėje gatvėje aukštą estradą, iš kurios tie visi garsai man jau ausis pradėjo apkurtinti, paklaūčiau savąjį bendražingsnį.

— Taigi, visai paprastas reiškinys, — gavau visai šaltą atsakymą. — Čia, matai, šių laikų jaunimas parškina savo energiją ir muzikos srityje; kur jie turi pilną galimybę, kartu su muzikos garsais, išlieti ir savo jausmus, ir savo kūrybą.

Po tokio rimto atsakymo, teliko tik viena išeitis: prieiti arčiau ir pasiklausyti bei pasižiūrėti jaunimo ekstazės, nes, kaip tik, šiuo momentu ta "solidnoji muzika" buvo apilusi.

Ant estrados stovėjo galybė visokių šių laikų "moderniškų" muzikinių instrumentų: keletas būgnų, ant nikeliuotų grebliausių iškeltų "skauradų", keletas styginių prietaisų ir visokių kitokių priedų. Tarp jų maišėsi trejetas ar ketvertas hipšikai apsirėžusių ir apželsusių vėlyviausios kartos muzikantų. Ir tie visi padargai, turbūt, neišskiriant ir jų valdytojų, buvo įjungti tiesiog į elektros srovę.

Laukti ilgai neteko. Ausis kurtinantį triukšną — jaunosios kartos "perlinę" muziką taip siūbtelėjo, kad daug kas griebėsi už ausų, išskiriant jauniklius, kurie ne tik klausė, bet ir

ryte rijo tą šių laikų muzikinį "šedevrą". O tie muzikantai, o Viešpatie! Vienas su kažkokiu nikeliuotu botkaičiu taip pradėjo daužyti tas kabančias skauradas, vis šaukdamas ir kraipydamasis į visas puses, kad atrodė, bene, bus kokio nelabojo apsisėtas.

— Einame iš čia kuo greičiau, lauk, nes mūsų kišenės neišsės ausų gydytojų honorarų apmokėti, — niuktelėjo petimė mane mano bičiulis, palydėdamas tą smūgį dideliu išsijojimu, nors balsas vos-vos teisingėjo.

— Visiškai teisingai, — priitariau pasiūlymui.

Išsigrūdė iš būrio nuo "muzikos" bevirpančių jaunuolių, metėmės tiesiai Western g-vės link, kur jau iš tolo baltavo Tulpės valgyklos skersai gatvės pailgi stalai.

— Ei, einam pavalgyti Tulpės skanumynų, nes aš dar be pusryčių, — paragino mano bendrininkas.

— Bijau, broliuži, prie Tulpės net artyn prieiti, nes girdėjau iš jos valgytojų, kad tos kambario didumo valgyklėlės "bosienė" viešai mane terlioja tokiomis neišcenzūrotais žodžiais, kurie garbės nedarytų ir visiškai neišauklėtai moteriai.

— Nesirūpink per daug, — padrasino manasis palydovas. — Girdint medyje paukščio čiulbėjimą, galima atspėti kas tas per paukštis.

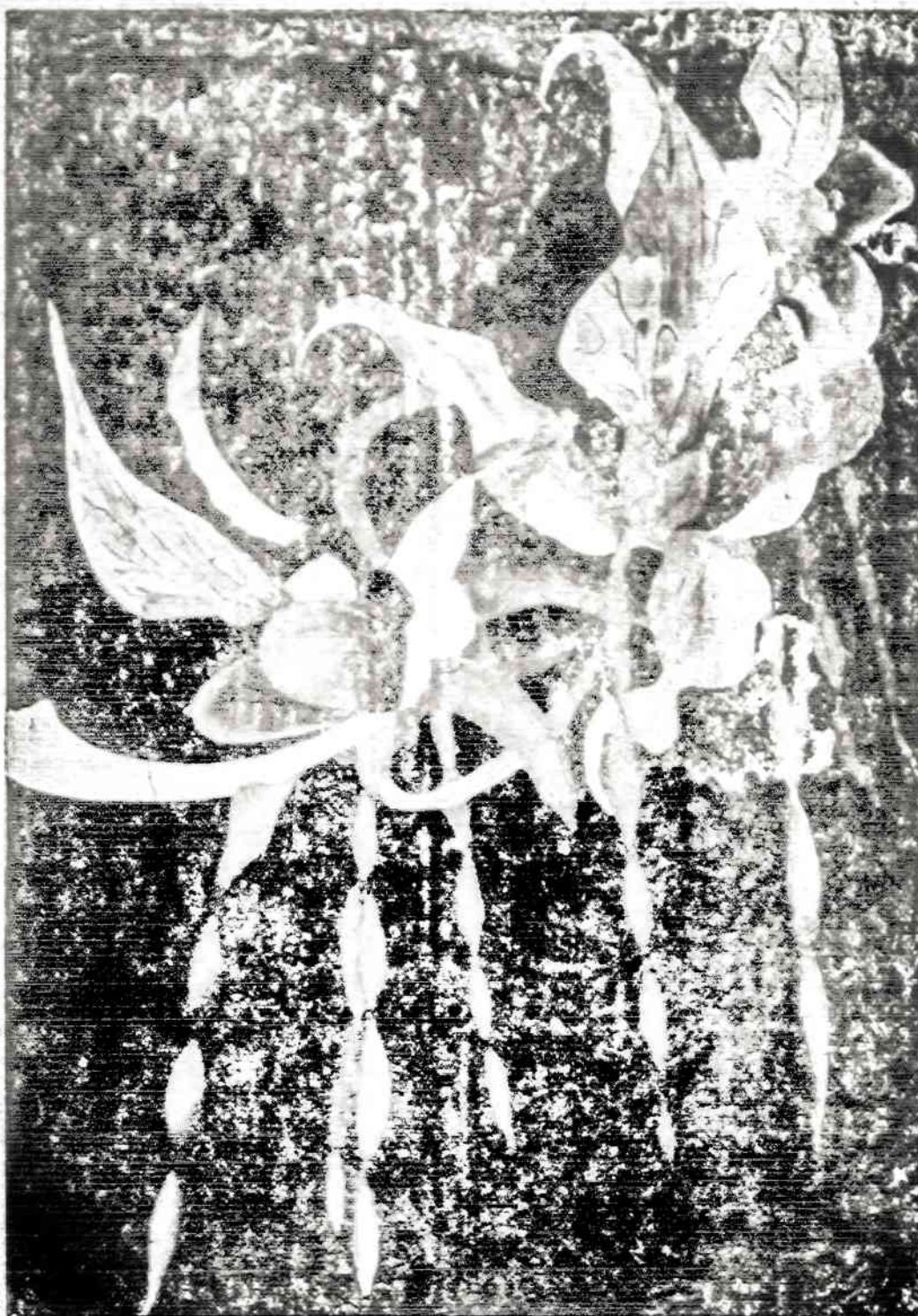
Buvau įtikintas. Stalą pasirinkome toliau nuo virtuvės, o visą valgį nupirkome ir atnešė mano nuramintojas. Pasirodė, kad baimė buvo pilnai apmokėta, nes teko net veltui pavalgyti. Vistik kišenėje penkinė taip ir atliko.

Tuo ir baigėsi pirmasis festivalio lankymo etapas.

Grįžęs namo jaučiausi gerokai pavargęs, o ausyse vis nesiliovė daužomųjų lėkščių ir skauradų skambėjimas. Mėginau ryškiau savyje atkurti visą Lithuanian Plaza Court vaizdą, bet niekaip nesisekė, viskas maišėsi, kaip puode verdamas kompotas.

Nesu niekad linkęs dienos metu prisnūsti, atseit: take a nap, kaip amerikiečiai sako. Deja, ši kartą ėmiau ir numapinau. Po gero pusvalandžio išbūdęs, tuoj sudariau festivalio lankymo antrojo etapo planą, nes ši kartą reikė į viską žiūrėti iš keturių dimensijų taško, atseit — iš visų pusių.

(Bus daugiau)

Magdolena B. Stankūnienė

Iš gėlių ciklo — aliejus 1974

V. PŪTVIO GYVENIMO BRUOŽAI

(Tęsinys)

— Nuėjęs į budėtojo kambarį, tikrai radau Putvinskį, besėdint prie telefono, berūkiantį savo pypkelę ir beskaitantį laikraštį. Pristatydamas, atraportavau. Išklaušęs raportą stovėdamas, padavė ranką ir apakvietė atsistoti. Pasiteiravo, ar jau valgiau pietus. Pasisakiau, kad ne.

— Eik čia pat į apačią ir pavalgyk. Gera, kad būsi čia, nes šiandien budžių ir jei nieko ypatingo nebus, nuobodu būti vienam.

Taip ir padariau.

Prašnekejome kelias valandas ir besikeisdami tabaku, pri-rūkėme gerokai dūmų budiniojo kambarį.

Staiga suskambėjo telefonas. V. Putvis pakėlė ragelį. Po keletos pasikeistų žodžių, jis paėmė didelį lapą popieriaus ir pradėjo priminėti ilgiausią šifruotą telefonogramą.

— Iš lenkų fronto... — susnabždėjo Putvis.

Mat, tuo metu šauliai kažkur su lenkais kovėsi.

Telefonograma tikrai buvo ilgą ir nesimatė, kada Putvis baigė ją priminėti. Aš ir pasi-

likau ir laikraštį peržiūrėjau, o šitai prikrentame kambarį — užsinešėjau ir miego, juo labiau, kad ir po blogai miegotos nakties traukinyje jaučiausi nepailsėjęs. Matyti, tą pastebėjo ir Putvis. Trumpam pertraukęs telefonogramos priėmimą, jis patarė man eiti miegoti į poilsio kambarį. (Alfas Valatkaitis, "Vladas Putvis iš arti", Tremties Trimitas — Karys, 1959 m. rugpjūtis — rugsėjis, Nr. 7, p. p. 222-223).

Vladas Putvis buvo labai susirūpinęs ne vien tiesiogine kova su priešu, bet ir žvalgyba, kurios svarba ir būtinumas yra suprantamas kiekvienam strategijos ir taktikos žinovai. 1920-aisiais metais žvalgybos reikalingumas buvo ypatingai jautinamas.

Prof. dr. J. Matusas rašo: "Šaulių žvalgyba ypačiai buvo reikalinga, kadangi ano metu mūsų kariuomenės žvalgyba buvo silpna. Tai viešai ir oficialiai pailudijo pulk. Grigaliūnas-Glovackis 1920 m. X. 5. per III-ji lauko štabo suvažiavimą. Anot jo, tais metais mūsų divizijos štabas pateko į nelaisvę, kad buvo bloga žvalgyba. Esą daugybė dezertyrų. Kai kur valstybės priešus palaikantieji asmenys vadovauja intendantuoms, dėlto kareiviai gauna duoną su smėliu. Pagaliau, ir milicija blogai einanti savo pareigas. Dėlto atskiros mūsų kariuomenės dalys reikalavo, kad Sąjunga duotų žmonių žvalgybai. Taip pasiūlymą 8-tas pulkas. Centro valdyba praktiškai žvalgybos darbą apibūdino viename rašte Utenos skyriui: "Jei norime gyventi gražioje, laisvoje Tėvynėje, tai turime iš jos išluoti laukan visus šlamštus". Primygtinai būdavo pabrėžiama, kad "reikia rūpintis neapmokamu idejiniu darbu." (J. Matusas, Šaulių Sąjungos istorija, p. 58-59).

1920 m. rugpjūčio 14 d. Putvis padarė pranešimą centro v-bai apie žvalgybos reikalingumą. Po to jis išsiuntė dvi ekspedicijas propagandos ir žvalgybos tikslais. Viena ekspedicija iškelavo į rytus nuo Alytaus, kita — į Vilkių — Čekiškį — Ariogalę. Putvis taip gavo centro valdybos pritarimą jo sumanytai plačiai pilietinei žvalgybai, panaudojant aukštą minėtą neapmokamą idejinių darbų ir įsteigiant žvalgybos skyrių. Tuo reikalu darbas buvo pradėtas tuo-juo po rugpjūčio 14-tosios dienos posėdžio. Lapkričio mėn. jau buvo oficialiai įsteigtas Ž. K. B. ir jo vedėju paskirtas V. Daugvardas. Daugvardo pavaduotoju buvo Jonas Kalėnas. Žinių Koncentracijos Biuras buvo naudingas ne tik Šaulių Sąjungai ir kariuomenei, bet ir civilinėms valstybės įstaigoms, iš kurių LŠS-ga gavo nemažai padėkų už suteiktas žinias. Pagal J. Matuso surinktas statistikas, 1922 metais Ž. K. B. nuolat dirbo instruktorius, raštvedys ir 3 raštinkai. Pilietinių neapmokamų žvalgų visoje Lietuvoje Ž. K. B. turėjo 52 asmenis. Per pusantūrą metų (iki 1922 m. birželio 29 d.), buvo išaiškinti 249 valstybei kenksminiai darbai, suregistruota 1,369 valstybei pavojingi asmenys. (Žiūr. J. Matusas, Šaulių Sąjungos istorija p. 58).

Gresiant naujam lenkų pavojui, Vladas Putvis drauge su M. Milkelkevičium ir P. Klimaičiu įėjo į 1921 m. balandžio mėn. 7 d. sukurto Centro štabą, kuris turėjo vadovauti skyriuose steigiamiems štabams. Šį naują štabą formuojant, buvo įvykdytas dar kitas Vlados Putvio sumanymas, kuris buvo atiteis įvykių numatymas ir jiems pasiruošimas. Tai Klaipėdos slaptojo šaulių skyriaus įsteigimas. Skyrius vėliau buvo pavadintas V-tąja Partizanų Grupe. Jo vadas J. Brūvelaitis gyveno ir veikė Klaipėdos krašte, o štabas buvo įkurtas Krėtingoje. Klaipėdos šauliai, daugumoje priklausę Mažosios Lietuvos jaunimo draugijoms, kurių sekretoriumi buvo Brūvelaitis, nemažai prisidėjo ir Klaipėdos ir Kauno lietuvių suartinimo ir Klaipėdos sukilimo.

Klaipėdos pavyzdžiu, Putvis įvykdė reformą visos Šaulių Sąjungos apimtimi. Visame lenkų okupuotosios Lietuvos pasienyje buvo įkurtos Partizanų Grupės, kurių štabai buvo šioje laikinosios sienos pusėje, o kovo-

tojai — anapus. Šaulių Fronto štabas ir Lauko štabai buvo panaikinti. Partizanų grupėms vadovauti, Putvis siūlymu centru valdyba įsteigė "Konspiatyvinį" Skyrių, kurio viršininku buvo paskirtas Šaulių Sąjungos viršininko padėjėjas ir centro valdybos vicepirmininkas Mikas Milkelkevičius. Šito skyr. darbą Putvis labai brangino, nes jam vadovaujant, partizanų grupėse buvo sutraukta daug ryžtingų užfrontės pasisventėlių lietuvių ir gudų, kurie želigovyski užimame plote įvykdė daug drąsių žygių Lietuvos naudai. Partizanai buvo vertingi ir tolimesnei kovai dėl Vilniaus bei visos Lietuvos atečiai. Dėl to Putvis nenorėjo jų paleisti, stengdamasis visokiais būdais per LŠS organizaciją palaikyti su jais kontaktą, juos remti ir jų pasiaukojimą bei darbą panaudoti Lietuvai.

Lenkų fronto metu savo plunksna ypatingai pasidarbavo Žurnalistas J. Pronskus, vėliau pasižymėjęs Klaipėdos sukilime ir buvęs Trimto redaktorius. J. Pronskus parašė daug brošiūrėlių prieš lenkus ir pagarsėjo visur paplitusiais juokais — pašaipiu stilium rašytais "Prošepu Nuotykiams, kuriuos pasirašinėdavo Aklas Matė slaptyvare."

Kalbant apie šaulių kovas su lenkais ir Putvio vaidmenį tose kovose, negalima iš tikrųjų nepaminėti Hymanso projekto, teisingiau, Hymanso projekto, kurių pirmas buvo patiekta 1921 m. gegužės 20 d. ir antrasis — pačių metų rugpjūčio 3 d. (Žiūr. LE VIII, p. 259).

(Bus daugiau)

Ragais nusibosta, gi duona niekada.

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

Aleksas Ambrose,

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius,

paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią

Chicago's lietuvių istoriją

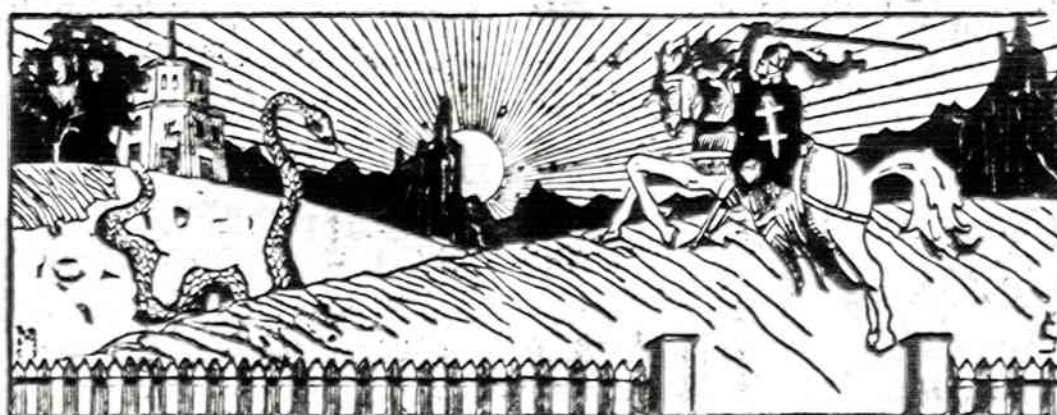
(1869 — 1959 metai).

664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15.

Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Inž. LIUDAS MIKŠYS,

50 metų studijavęs, kaip

IS PRAETIES UKANŲ

ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IS EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

V. KALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• REIKŠTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, R.S., Registruotas vaistinėininkas

Tel. 476-2206

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir mokslų 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, nekuomet išsėję, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusavičiaus ir V. Mellaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos poveikiais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių žokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedidnuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkės aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsniais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVISKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamalauskio įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrityų duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodamas vietovardžių pavadinimai ir jų vertimai į vokiečių kalbą. Labai nudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$6.

• KĄ LAUMES LIME, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmajais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jakinsko knygoje apie Julijaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų ji galima pavadinti kovotoju už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Žosėnko kūryba, 3. Valaščiūtės vertimas. 306 psl. Knygoje yra 30 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienos, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti Reikalingas pašto išlaidos.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 431-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1948	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$15.00
	viename mėnesiui	\$ 4.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$20.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$45.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$45.00
	pusel metų	\$24.00
	viename mėnesiui	\$ 5.00
25 cents per copy	Užsieniuose:	
Mūsų savaitės pirmos dienos dienraščio kainos:	metams	\$48.00
	pusel metų	\$28.00
Chicagoje ir priemiestiuose:	Naujienuose alina kasdien, šeštadieniais, ir sekmadieniais. 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. 431-6100.	
metams	\$45.00	
pusel metų	\$24.00	
trims mėnesiams	\$12.00	
viename mėnesiui	\$5.00	
naudojant JAV vietoje:	Pingvino raštinę siūlo patalpas ir reikius. Raštinė yra 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.	
metams	\$40.00	

NAUJIENŲ raštinė atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Papildymai ir patikslinimai

Ryšium su JAV pripažinimo suvereninių Lietuvos teisių 60 metų sukakties minėjimu, parašėme kelis įžanginius, liečiančius Lietuvos, Latvijos ir Estijos pripažinimą de jure ir to pripažinimo reikšmę Lietuvai ir Amerikai.

Visa eilė valstybių jau anksčiau buvo pripažinusios Lietuvos nepriklausomybę. Nepajėgę prasiveržti į Vakarus, nepriklausomybę pripažino ir rusai komunistai. Bet to meto rusai pripažino nepriklausamai Lietuvai suverenines teises vienas sumetimais, o Amerika pripažino visai kitais sumetimais.

Komunistinė Rusijos vyriausybė pripažino nepriklausomybę todėl, kad negalėjo Lietuvos pavergti, o Amerika pripažino, kad Amerikos valstybės vyrai vadovavosi kitais principais negu rusai. Amerikiečiai buvo įsitikinę, kad pavergtos tautos geriau bei žmoniškiau tvarkosi ir daro didesnę pažangą kultūriname, teisiniame ir ekonominiame gyvenime. Pati Amerika, prieš 200 metų atsisakydama nuo britų, tapo pačia galingiausia valstybe pasaulyje, todėl josios prezidentai, valstybės sekretoriai vadovavosi laisvės ir tolerancijos principais, užtat tuos pačius principus rėmė ir kitose tautose, kurios praktiškame gyvenime pajėgė tuos principus rodyti.

Pirmieji nepriklausomos Lietuvos tvarkymosi metai rodė, kad lietuviai žingsniuoja demokratišku keliu, todėl amerikiečiai ir pripažino Lietuvai suverenines teises.

Amerikos nutarimas pripažinti Lietuvai suverenines teises, paskelbtas prieš 60 metų, ir mūsų komentuos Naujienuose, skaitytojų tarpe sukėlė didelio susidomėjimo. Vienam kitam Amerikos lietuviui tos mintys buvo žinomos, bet lietuvių daugybei jos buvo naujos. Naujienu komentaram nepatiko Amerikos lietuviams gydytojams. Amerikos lietuvių Gydytojų Draugijos steigėjai rūpinosi lietuvių tautos laisvės ir lietuvių kova už tą laisvę, tuo tarpu dabartiniai lietuviai gydytojai nutolo nuo lietuvių ir nuo lietuviams rūpimų demokratijos ir laisvės principų. Nurodėme, kad visuomeniniame lietuvių darbe gydytojus gali rankos pirštais suskaičiuoti, o prieš 50 metų visi

NAPOLEONAS TILŽEJE

gydytojai padėjo lietuviams ne tik rūpintis lietuvių tautos laisvės reikalais, bet kartu ir su lietuvių dauguma dirbo.

Daug aštresnis komentaras buvo ir apie lietuvių teisininkus. Paminėjome, kad profesoriai P. Leonas, M. Roemeris, V. Stanka ir V. Bičiūška išaugino gana didelę lietuvių teisininkų šeimą, bet Amerikon atvažiavusieji teisininkai iš visuomeninio lietuvių gyvenimo išgaravo. Jeigu neskaityti Povilo Dargio ir Petro Stravinsko, tai buvę lietuvių teisininkai visuomeniniame darbe nesirodė. Už šias pastabas gavome daug priekaištų.

Teisininko Povilo P. Dargio suminėjome dalį vedamo visuomeninio darbo, o p. Stravinsko atlikto darbo dėl vieto stokos nepamėnėjome. Stravinskas įsitraukė į visuomeninį darbą nuo pirmųjų atvažiavimo savaitių. Jis parodė reikalingos kantrybės išaiškinti pažiūrų skirtumus, nurodyti teisinės formules ir įtraukė į ALTO bei VLIKO darbo žmones, stovėjusius nušalyje arbaėjusius savais keliais. Stravinskas Amerikos lietuvių spaudoje parašė kelis šimtus straipsnių, aiškindamas teisinės koncepcijas. Jis yra parašęs 6 knygas, kurių dvi jau yra išleistos, o pirmoji išspauduota. Tose knygose p. Stravinskas dėsto galvojantiems jaunimui, kokiais keliais jiems teks keliauti, jeigu jie norės būti naudingi lietuviams ir lietuvių tautos vedamai laisvės kovai. P. Stravinsko aiškios teisinės koncepcijos kiekvieną kovotoją sutvirtina, pastato jį ant stiprių ir savarankių kojų, o su ta laisvės kova nesupažinusiams Stravinsko knygos rodo kaip rasti tą kelią ir nurodys kaip jo nepamesti dėl taktinio.

Padarėme didelę klaidą, prie šių dviejų teisininkų nepamėnėme didelio teisininko Stepono Briedžio (Bredes), peršokusio 80 metų amžiaus ir netekusio regėjimo ir klausos. Teisininkas Briedis Amerikos teisių mokykloje iš-

SOVIETINIAI ŠMEIŽTAI — NIEKINIMAS LIETUVIŲ VEIKĖJŲ

Jau nuo praėjusių metų rudens Los Angelese pasirodė metų ir šmeižta lapelis priėj. L. D. ir L.A.V. leidėjų. Paminėjome, kad šis lapelis yra puošnių darbas ir visai nereagavome. Bet štai šių metų pradžioje anonsinis laikraštis, kuriame Br. Raila, A. Skirius, E. Hrazdionis ir kiti veikėjai pavadinti KGB agentais. Tuoj kilo klausimas kodėl? Raila yra KGB agentas, o kiti, tikrai Sovietų prieštai, "Gintajam Kraštui straipsnių rašytojas, kuris dažnai važiuoja į Lietuvą, tas nėra agentas. Eitume neišvengiamai pasakyti, jei nebūtume paskaitę Toronto "Tevikės Žurnalų" straipsnio "Degutinė Veikla" (T. Z. Nr. 30). Pasirodė, kad tuos šmeižtus visose dvidešimtyje lietuvių kolonijose skleidžia. Paskaitę kitiems dalyje "T. Z." vedamojo: "Išsivys siuntinius apkrauna dideliais mokesčiais, jų testamentinius palikimus panaudoja daugiau valdžios reikams nei giminė. Tai vis ženkla, rodo, kad išsivys sovietinei valdžiai yra pavojinga. O su pavojingu priešui reikia kovoti ir jį sunaikinti. Tačiau kaip? Išsivys kolonijose ne uždarysi, į Sibiro lagerius neįstumi. Reikia ilgos rankos, kuri pasiektų išsivys kitose Atlanto pusėje. Toji ranka yra sovietinė propagandinė spauda, radijas, agentai, viešniejai komunistai bei jų laikraščiai. Pastaruoju metu sustiprėjo anoniminiai lapeliai-buletiniai. Juose šmeižiami vi-

(Iš Liet. Amerikos Vakaruose)

Pavergtoji Lietuvoj

BATŲ PARDUOTUVĖJE

Kapsuko rajono Montvilos kolūkio "nusipelnęs kolūkiečiai" K.

moko daug nekalbėti, bet jeigu jau paprašydavo susirinkimuose ar posėdžiuose žodžio, tai visuomet būdavo aiškus, tikslus ir trumpas. Neilgos kalbos padaro gerą advokatą, bet teisės principų žinojimas ir pajėgumas tuos principus trumpai ir aiškiai išdėstyti jį išgarsino.

Amerikos lietuvių Taryba 1952 metais aiškino tuometiniam krašto prezidentui, Valstybės departamento pareigūnams ir Kongreso atstovams apie didžiausią lietuvių tautos nelaimę, bet teisininkui Steponui Briedžiui atėjo geniali mintis kreiptis į Kongresą ir prašyti, kad JAV išstirtų visą — Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių pavergimo eigą. Adv. Briedis pasiūlė įstatymo projektą, pagal kurį buvo sudarytas Kersteno komitetas visam Lietuvos pavergimui iširti. Briedžio idėja Taryba nuvežė į Kongreso komitetus, ji buvo įvilktą į įstatymo rūbus ir buvo sudarytas komitetas, kuris apklausinėjo šimtus liudininkų ir išleido knygas, vaizduojančias sovietinį Lietuvos pavergimą.

Prie rimto ir naudingo darbo reikia priskaičiuoti ir teisininko M. Gelžinio tyrinėjimus, retkarčiais skelbiamus spaudoje.

Lietuviams labai brangiai kainavo teisininkų išmokslinimas, bet savo žinių jie nepajėgė pritaikyti lietuvių laisvės pastangoms.

Palubinkas pareiškė, kad šis lapelis yra puošnių darbas ir visai nereagavome. Bet štai šių metų pradžioje anonsinis laikraštis, kuriame Br. Raila, A. Skirius, E. Hrazdionis ir kiti veikėjai pavadinti KGB agentais. Tuoj kilo klausimas kodėl? Raila yra KGB agentas, o kiti, tikrai Sovietų prieštai, "Gintajam Kraštui straipsnių rašytojas, kuris dažnai važiuoja į Lietuvą, tas nėra agentas. Eitume neišvengiamai pasakyti, jei nebūtume paskaitę Toronto "Tevikės Žurnalų" straipsnio "Degutinė Veikla" (T. Z. Nr. 30). Pasirodė, kad tuos šmeižtus visose dvidešimtyje lietuvių kolonijose skleidžia. Paskaitę kitiems dalyje "T. Z." vedamojo: "Išsivys siuntinius apkrauna dideliais mokesčiais, jų testamentinius palikimus panaudoja daugiau valdžios reikams nei giminė. Tai vis ženkla, rodo, kad išsivys sovietinei valdžiai yra pavojinga. O su pavojingu priešui reikia kovoti ir jį sunaikinti. Tačiau kaip? Išsivys kolonijose ne uždarysi, į Sibiro lagerius neįstumi. Reikia ilgos rankos, kuri pasiektų išsivys kitose Atlanto pusėje. Toji ranka yra sovietinė propagandinė spauda, radijas, agentai, viešniejai komunistai bei jų laikraščiai. Pastaruoju metu sustiprėjo anoniminiai lapeliai-buletiniai. Juose šmeižiami vi-

Yvriškos apvalinės skyrinys, jis norėjęs nusipirkti kaliošus, bet tinkamo numerio radęs tik vieną kaliošą. Kreipėsi į pardavėją, kuri pasiūlė susirasti kitą. Neradęs kaliošų poros jis pradėjęs matuoti guminius ausinius. Bet ir vėl nepavyko, nes iš trijų dydžių ausinukų radęs tik po vieną. Pardavėja paaiškino, kad po vieną jų tik ir bū-

APRŪPINIMAS MESA

Sovietų valdžios ligišlinės priemonės aprūpinti gyventojus maisto produktais neduoda patenkinamų rezultatų. Lietuvos miestuose ypatingai jautiamas mėsos trūkumas.

Kaip žmonės patys apsirūpina mėsos produktais, vaizdžiai aprašo Vilniuje leidžiamas žurnas "Švyturys" (Nr. 14, 1982 m.).

Alytaus skerdykloje, kuri yra vadinama "Alytaus mėsos kombinatu", darbininkai, "kombinuojant" tokiu būdu, kad 1980 m. skerdyklos sargai sulaukė 155 žmones, bandžiusius išnešti 1.148 kg. mėsos produktų. 1981 metais buvo sulauktyti 189 žmonės su 1,662 kg. mėsos.

Kovo 8 d. milicijos pareigūnai sulaukė autobusų stotyje tris moteris, nešiusias mėsos "pirkinius". Pasirodė, kad visos trys buvo mėsos kombinato prižiūrėtojos, kurios saugojo, kad nebūtų vagiama mėsa.

Bet susektos vagystės sudaro tik nedidelę procentą bendros produkcijos. Pirmą visos Lietuvos mėsos kombinatuose sargai sulaukė 1,497 vagis. O kiek nesulaukė?

Vien tik Alytaus mėsos kombinato, apskaičiuojant pagal normas, iš paskerstų galvijų pagal svorį trūko 108 tonos jautienos, 16 tonų subrokuotų ir 416 tonų riebalinės žaliavos. Tomis tonomis mėsos "apsirūpino" patys darbininkai, nelaukdamai kol valdžia juos aprūpins.

— Mao Cetungo žmonai buvo paskirta mirties bausmė, bet Tengas davė jai du metus apsigalvoti. Po dviejų metų mirties sprendimas gali būti pakeistas katejimu iki mirties.

— Palestinos teroristų organizacijos vadai pareiškė, kad jie terorą vartos žymiai rečiau.

— Sveicary bankai sutiko pranešti JAV mokesčių inspekcijai apie amerikiečių uždirbtus pinigus.

BRONIS V. GALINIS

VILNIAUS GETAS 1943 METAIS

(Tęsinys)

— Matote, pone direktoriau... Mes kalbam su pasitikėjimu Jumis ir su visišku atvirumu. Mes labiausiai suinteresuoti, kad kaip galima didesnis geto žydų skaičius galėtų dalyvauti įvairiuose statybos darbuose. Tokios galimybės sudaro, kaip mes išsiaiškinom, tada, kai mūsų darbininkai skiriami atlikti įvairius pagalbinus darbus. Pavyzdžiui, nešioja statybines medžiagas, valo darbu vietas, kasa žemę fundamentams, na, atlieka visokius kitokius darbus ar mažiau reikalingus pagalbinus darbus. Tokiems darbams mes galim duoti iš karto keletą šimtų darbininkų.

Buvo viskas suprantama, net ir be tokio aiškaus paaiškinimo. Jiems buvo svarbiausia ne pati statyba, ne kokios rūšies ir specialybių darbų galima gauti, bet aplamai kuo didesnis skaičius žmonių gelbėjimas. Tad reikėjo padaryti sprendimą ir duoti atsakymą.

Pasitarimą užbaigiau, pasakydamas advokatom, kad aš pamėginu gauti geto žmonių darbų ne tik prie Kailio fabriko, bet ir prie kitų statybų. Mano vadovaujama bendrovė vokiečių kariūnė ar civilinė administracija spaudžia atlikti visą darbą ir nustato skubotus terminus. Kadangi šis tikslas negalima visiškai pasiekti mūsų pasitarimų slaptumą, kadangi negalėjau žinoti, ką reikėtų deleguoti galėsi pareikšti gestapui apie mūsų

pasikalbėjimus, jeigu bus klausiami, aš dirbtinai stengiausi sudaryti viešą įspūdį, kad man rūpi konkretūs ūkiški reikalai, pirmoje vietoje stovi savosios bendrovės interesai, o Kailio fabriko statyba yra tik viena iš tų, kurios turi pirmumą tarp kitų panašių.

BANDYMAS PASISEKĖ

Viena iš mūsų vykdomų didelių statybų buvo VELFO elektrotechnikos reikmenų keturių aukštų pastatas. Fabriką organizavo ir jo direktorium buvo dipl. inž. Kęstutis J. Jesaitis, o statybos darbus vykdė mūsų STATYBOS bendrovė. To fabriko gamyba buvo svarbi krašto ūkiui.

Tik neseniai į tą statybą buvau perkėles darbų vedėju Joną Oleinikovą. Tai buvo apie 50 metų amžiaus, plaučių pečių, vidutinio ūgio, gerokai praplikęs, apvalaus, bet taisyklingų veido bruožų vyras. Jis turėjo gerą patirtimą darbus organizuoti, bet svarbiausias jo būdo teigiamas bruožas buvo sugebėjimas santykiuoti su žmonėmis. Be to, jis nuo seniai darbavosi Vilniuje ir turėjo itin plaučių pažinčių su statybos darbininkais. Jo vykdomuose darbuose dar niekad nebuvo kilę ginčų su dirbančiais, ko nepajęta išvengti kitose darbovietėse.

Pasikviečiau Oleinikovą pasitarti ir išsiaiškinti darbo sąlygas Kailyje, nes kaip tik iš čia jis buvo nukeltas į VELFĄ. Bekalbant apie žydų darbininkų gavimo galimybę ir specialų reikalingumą suorganizuoti jiems maisto tiekimą, jis nenustebo ir tik davė man ypač gerą idėją. Pasirodė,

kad ankstyvesniais metais, kai dar nebuvau atsiėkęs į Vilnių, Oleinikovas savo grupę yra turėjęs žydų darbininkų. Tada pagal vokiečių administracijos išleistas taisykles (Zirkular Nr. 1, 1941 m. spalio 15 d., kažkokio Ross pasirašytą) darbdaviai buvo įpareigojami paruošti žydų darbininkams karštą sriubą pusdienyje. Tas potvarkis vis dar nebuvo atšauktas, ar užmirštas atšaukti, ir juo mes galime pasinaudoti. Potvarkis palengvintų teisę įgauti maistą ir darbovietę — tiksliau sakant, padėtų užmaskuoti maisto operaciją maistą ir jo tikrą pobūdį. Reikia tik išgauti oficialų leidimą geto žydams dirbti statybose.

Tada pradėjau redaguoti raštą gestapui, prašydamas leidimo duoti iš Vilniaus geto 180 darbininkų prie Kailio statybų ir 30 darbininkų prie HELIOS kino teatro statybos (jis buvo statomas prie Gedimino gatvės), argumentuodamas, kad šiuos pastatus būtina kuo greičiau užbaigti. Jie esą svarbūs karo reikams rytų fronte... Toliau nurodžiau, kad mūsų bendrovė dabar veda 17 skirtingų statybos darbų ir reikalinga stambios darbo jėga. Ji turi per 1000 darbininkų, iš kurių apie 200 dirba statybių ir mechaninių dirbtuvių sąstate, bet tas skaičius, dar atmetus raštinės tarnautojus, paskirstytas į septyniolika vietų, yra visiškai nepakankamas reikiama greičiu darbus atlikti ir parengti pastatus naudojimui. Todėl papildomos darbo jėgos gavimas yra būtinas, ir jis bus panaudotas kaip tik tose statybose, kurios pagal Reicho įstatų patvarkymus turi pirmumą prieš kitas statybas, atliekamas vietos reikams.

Formaliai ir stilistiškai žiūrint, atrodo, jog tokio rašto turinys yra šimtu nuosimčių provokiškas ir noris suteikti patarnavimą jų karo sėkmei. Bet jo esmė ir priežastis bei paskirtis, kaip jau suprantama, buvo visai kita. Ji buvo surišta su pavojumi ir rizika, jeigu kas gestape susigaudytų, lietuviškai tariant, "kur šuva pakastas", ar, jei kas tas kombinacijas įsuktų.

Raštą padaviau išvesti į vokiečių kalbą ir paruošti išsiuntimui bendrovės reikalų vedėjui Nikodemui Antanavičiui, kurį, dar tik atvykęs į STATYBOS bendrovę Vilniuje, jau radau dirbantį tose pareigose. Tai buvo jaunas ir inteligentiškas, turįs patyrimo žurnalistikoje pareigūnas, atliekantis visus savo uždavinius be priekaištų. Pasirašiau šį raštą, visai skirtingą nuo kitų kasdieninės rutinos raštų, taipgi pajusdamas visai skirtingą peryvenimą. Jis lietė ne tiek technologiją, kiek gyvybę, nelaimingus, kenčiančius žmones.

Atsakymas greit atėjo ir, mūsų pasitenkinimui, buvo teigiamas. Geto žydų prašymas jiems padėti šiuo ypatingu būdu buvo išgrįstas. Darbų vedėjas Jonas Oleinikovas tuojau buvo sugrąžintas į Kailį, o jo vietonį VELFĄ darbo vedėju paskyrė Beresnevičius. Vilnijos lietuvių, kilusių iš Lydos. Tai buvo irgi geras darbų vykdytojas. VELFO fabrikas 1944 m. balandžio mėn. buvo užbaigtas, pašventintas ir perleistas naudojimui. (Bus daugiau)

R. VOLIAUS

VAKARŲ VEJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsite pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medical Director
1506 S. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 9-5 darbo dienos ir
kas antra ketvirtadienį 8-3 val.
Tel.: 562-3737 arba 562-3739

TEL: 233-8553
Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

Dr. Jonas F. Mažeika

D.D.S. — DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103rd Street
Oak Lawn, Ill.
Off. tel. 423-8380
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63RD STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 8-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 778-2880,
Residencijos telefonas: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4209

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Laidimai — Pilna apdraudimas
ZEMA KAINA
Prilaim Master Charge
ir VISA kortelėmis.
R. SERENAS. Tel. 925-9643

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 374-1882 arba 374-5996

SOPHIE BARCUS

RADIO ŽEIMOS VALANDOS
Sėkmingai ir sėkmingai
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.

Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: 778-1543

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio progra-
ma Naujajame Anglijoje, iš stoties
WLYN, 1360 Banga AM, veikia sek-
madeniais nuo 8 iki 8:30 val. ryto.
perduodama veikiausiai pasaulinių
linijų santrauka. Be to, komenta-
rai, muzika, dainos, ir Magdūtes
Pasaka. Šia programa veda Stepo-
nas ir Valentina Minkai. Būna
reikalingi krepšiai ir Baltieji Floridai —
gėlių bei dovanų kraitė. 502, E.
Broadway, So. Boston, Mass. 02127.
Telefonas: 268-0469. Ties pat gen-
erolis "Naujienos", didelis pasi-
rinkimas neturėsiu knygu ir lie-
tuvų kalbos dovanų.

SUSIRINKIMU PRANEŠIMAI

Uptytės Draugiško klubo susirinki-
mas NEIVYKUS penktadienį, rugsėjo
3 dieną. Jis atidėtas iki spalio 1 d.
A. Kelys

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MIRĖ LIETUVIŲ
BUDELIS

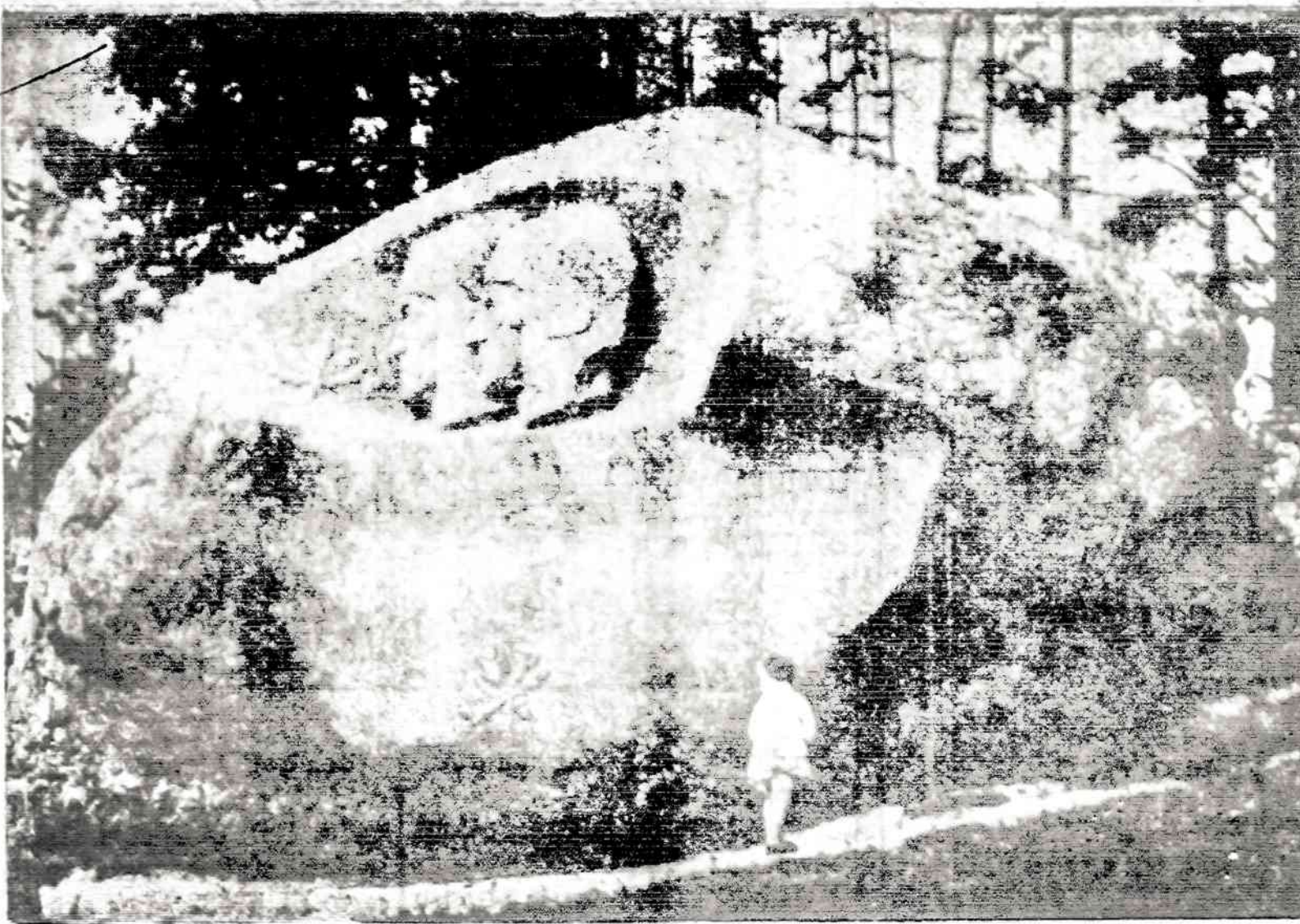
Rugpjūčio 11 d. Vilniuje, ei-
damas 71-šius metus, mirė Vik-
toras Galinaitis, ilgus metus po
II-rojo pasaulinio karo ėjęs Lie-
tuvoje praturto pareigas ir pri-
sidėjęs prie daugelio lietuvių nu-
teismo mirtimi ir ilgamečiu ka-
lėjimu.

V. Galinaitis gimė 1911 m.
lapkričio 16 d. Vilkaviškyje. Pir-
mosios bolševikų okupacijos me-
tais buvo Vilkaviškio m. vykdo-
tarybos pirmininku ir prokurato-
rūros taryboje. Prasidėjus vo-
kiečių žygiui ir Rytus, jis pabė-
go į Rusiją. Po karo grįžo į Lie-
tuvą ir buvo paskirtas Kauno m.
prokuroru. Nuo 1957 iki 1961 m.
buvo prokuroru visai Lietu-
vos teritorijai. Vėliau — respub-
likos aukščiausiojo teismo na-
rys.

Už didelius nuopelnus okupu-
tai, V. Galinaitis buvo apdovan-
tas sovietiniais ordinais ir me-
daliais.

ARKIVYKUPAS POVILAS MARCINKUS BĖDOJE

Vatikano banko valdytojas
arkivysk. Povilas Marcinkus
(lietuvis, gimęs Cicero mieste-
lyje) įlindo į labai nemalonią
bėdą. Subankrutavęs vienas iš
didžiausių Italijos bankų Amb-

SIS TAS APIE CUKRINĖ

Dažnai tenka girdėti kai ku-
riuos žmones kalbant apie cuk-
raligę. Turinčius šią ligą vadina-
tuos žmones, kurie turi vadinamą-
ją diabetą. Pats diabetas yra
toks reiškinys, kada žmogaus
kraujyje yra padidėjęs cukrinių
daledžių kiekis. Kai tu cukrinių
daledžių kraujyje yra normalus
kiekis, tad tautai vadinama svei-
ku reiškinys.

Dėl tu cukrinių daledžių krau-
juje galima suskirstyti žmones į
tris rūšis. Vieni žmonės turi sa-
vo kraujyje normalų cukraus
kiekį; kiti — padidintą kiekį, o
dar kiti — sumažintą kiekį. Kas
turi normalų savo kraujyje cuk-
raus kiekį, tad tokie žmonės
niekad neturi tos pasireiškian-
čios cukraligės. O kas turi su-

mažintą ar padidintą cukraus
kiekį savo kraujyje, tad turi pri-
silaikyti tam tikrų taisyklių, no-
rint neturėti pasireiškiančio cuk-
raligės, nes tokiu būdu visada
jauciama gera savijauta.

Kas yra diabetas apie tai man
teko pirmą kartą sužinoti 1910
metais, taigi prieš 72 metus.
Tada aš buvau pašauktas stoti į
kariuomenę. Bet man atvykus
stoti į kariuomenę, mane patik-
rino ir surado, kad aš savo krau-
juje turiu padidintą cukraus
kiekį ir dėl tokios priežasties
nepriėmė stoti į kariuomenę. Ir
aš tada buvau nuvykęs pas pa-
žįstamą gydytoją. O gydytojas,
viską ištyręs, smulkiai papasa-
kojo apie tą diabetą, ir nurodė,
kaip reikia prisilaikyti, kad ne-
pasireiškėtų vadinamoji cukra-
ligė. Būtent, jis pasakė, kad
niekad nereikia gerti alkoholi-
nių gėrimų, degtinės, alaus, vy-
no, ir ypač nerūkyti pypkės bei
cigarečių, ir stengtis susilaikyti
nuo apasitaikančių dūmų; jei tek-
tu pakliūti į tokią vietą, kur pa-
sireiškia didesni dūmai, tad rei-
kia lengvai sušlapintą skėpetaitę
pridėti prie nosies ir tokiu būdu
kvėpoti, norint apsisaugoti nuo
kenksmingų dūmų.

Šiais laikais gydytojai kito-
kios nurodymus duoda turin-
čiams diabetą, būtent: kad neval-
gytų jokių saldumynų ar su cuk-
raus priemaiša jokio maisto; taip
pat nieko nepasako apie varto-
jamą visokių alkoholinių gėra-
lių, degtinės, alaus, vyno ir kitų
panašių gėrų; taip pat nieko
nepasako apie cigarečių ar pyp-
kių rūkymą.

A. Kelmūtis

AR GALIMA NUTUKTI IR MAŽAI VALGANT?

Dažnai tenka nugirsti ir tokių
nusiskundimų:
"Aš taip mažai valgau, o ma-
no svoris vis didėja. Tur būt aš

esu apsigimęs."

Tenka pasakyti, kad spėlioji-
mai, kad svoris pats savaime
didėja, gydytojų teigimu, turi
labai mažai pagrindo.

Tik išimtinuose atsitikimuose
pasireiškia toks žmogaus nenor-
malumas.

Žinotai teigia, paprasta tiesa,
yra ta, kad žmonės nutunka dėl
to, kad per daug suvartoja ma-
isto kalorijų.

Pirmą antrą savaitę gal jie
pasitenkina 1,8000 kalorijų, bet
paskiau, neįsijaučiantis tie asmenys
grįžta, prie 3,000 ar net daugiau
kalorijų.

Toks poelgis, kaip tik padidi-
na mūsų svorį.

DAUG GALI ATLAIKYTI ŽMOGAUS KAULAI

Prieš kiek laiko Berno univer-
sitete, Šveicarijoje, buvo atlik-
ti bandymai su žmogaus kau-
lais.

Pasirodo, jog jie yra ne ką mažiau
įtvirtinamesni už geležį,
atlaiko sunkesnę spaudimą, ne-
gu granitas, o du ir tris kartus
sunkesni už plytas.

Stipriausi iš kaulų žmogaus
kūne yra kojos.

Jos gali atlaikyti 3,500 svarų
spaudimą.

Ekspertai teigia, kad patys
stipriausi kaulai žmoguje yra
apie 30 metų amžiaus, vė-
liau jų ištvermingumas pradeda
mažėti.

DON'T set his world on fire

Pranešu skausmingame nuliūdime, kad 1982 m. rugpjūčio
31 dieną, 3 val. popiet, mirė mano Tėvelis

A. A.

AUGUSTAS KURAS,

gimęs Lietuvoje 1891 m. gruodžio 16 dieną.

Amerikoje išgyveno 32 metus.

Pasirvotas Evans koplyčioje, 9837 S. Kedzie Avenue.

Vizitacija ketvirtadienį nuo 3 val. p.p. iki 9:30 val. vak.

Penktadienį, rugsėjo 3 d., 9:30 val. ryto įvyks budėjimas
Zion Evangelizmo Lietuvių koplyčioje, 9000 S. Menard Ave.,
Oak Lawn, Ill. Pamaldos 10 val. ryto, o po gedulingų pa-
maldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero Lietuvių kapines ir
palaidotas šalia savo žmonos ir mano Mamytės Magdalenos.

Duktė Irena su šeima

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2333 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue
Cicero, ILL. 60650
Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikštės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO
PATARNAVIMAS

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1214
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4418

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel.: OLYmpic 2-1944

PETRAS BIELIŪNAS

4448 So. CALIFORNIA AVE. Tel.: LAfayette 2-3874

R. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

RUOSIA

JAUNIMO STIPENDIJOS ITEIKIMAS

š. m. rugsėjo 4 d. (šeštadienį) 1 val. po pietų

LIETUVIŲ TAUTINIULOSE NAMUOSE,

esančiuose 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. Įėjimas laisvas.

Visuomenė kviečiama dalyvauti.

SPECIALUS PRANESIMAS

Trisdešimt Chicago restoranų su įvairiais fejerverkais bei Glen Campbell ir Count Basie koncertais pasirodys Grant Parke, kai šių metų rugsėjo mėn. 5 ir 6 dienomis Chicago burmistrė Jane Byrne tame parke paminės Darbo Dienos šventę. Abi dienas, nuo 11 val. ryto iki 10 val. vakaro restoranai pasirodys pavaišinti visus tos šventės lankytojus. Valgių kainos svyruos nuo 50 centų iki 3 dolerių už "neblogą užkandžio" porciją.

Įėjimas neapmokamas.

J. Ž.

PERKŪNAS DAUŽOSI MARQUETTE PARKE

Trečdienio rytą, dar prieš 7 val., perkūnas taip smarkiai daužėsi Marquette Parko apylinkėje, kad visi išjungė elektros lietuvių bažnyčios, ligoninės ir plačios apylinkės srityje, šviesos ir šaldytuvai neveikė, ir

niekas ryte negalėjo pasakyti, kada Perkūno žala bus pataisyta. Gali užtrukti kelias valandas.

TRUMPAI

★

— Chicago Lietuvių Spaudos klubo susirinkimas įvyks rugsėjo mėn. 3 d. 7 val. vak. Lietuvio Sodyboje, 6515 So. California Ave. Nariai prašomi gausiai dalyvauti, nes yra svarbių reikalų aptarti. Valdyba

— JAV LB (R) Cicero Apylinkės Valdyba rengia Tautos šventės minėjimą š. m. rugsėjo mėn. 5 d. 10:30 val. ryto Sv. Antano parapijos salėje, 1500 So. 49th Ct., Cicero, Ill. Visus kviečiame dalyvauti. Valdyba

— Mokesčių inspekcija patirs vardus visų Amerikos biznierių, laikantių pinigų kitais vardais Šveicarijoje.

JAU ATSPAUSDINTA

J. KLAUSEIKIO KNYGA

BRONIO RAILOS NUSIBASTYMAI

102 pusl. Minkšti viršeliai. Fotografijos.

Kaina — \$3, persiuntimas paštu — \$1.

KNYGĄ IŠLEIDO CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJA.

Knygą galima gauti Naujienose ir pas K. Janutą, arba rašant tokiu adresu:

Mr. K. Januta,

2818 Avenal St., Los Angeles, CA 90039

Naujai pasirodžiusi
DR. ANTANO RUKŠOS
619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1)
Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608

karalienė Bona, Zigmanto Augusto motina.

Čia buvo įsteigtas didelis dvaras ir eilė kaimų.

Didysis miškas, kuris pirmiau priklausė Grigonijui Valavičiui, pereinėjo karalienės Bonos žinion. Nepriklausomybės laikais buvusių miškų nuo Jurbarko vakarus yra liekana senųjų girių.

Tačiau žiaurusius rusus okupantas ir tuos likučius pribaižė — iškirto.

Jurbarkas greit atsipeikėjo ir 1611 metais gavo Magdenburgo

arba laisvo miesto teises.

To miesto gyventojams nereikėjo eiti bandžiavos, jie tik turėjo mokėti karaliui nustatytus mokesčius.

Kiek vėliau, Jurbarkas buvo atiduotas kunigaikščiams Radvilams.

Kai caristiniai rusai užgrobė Lietuvą, tai Jurbarkas buvo atiduotas kunigaikščiui Vasilėkoviui.

Kai buvo panaikinta baudžiava, tam Vasilėkoviui pasiliko tik dvaras, o miestas tvarkėsi savarankiškai.

Apie Jurbarką yra nemažai paliakalnių, kurie buvo pastatyti sulaukymui kviesti nuo žygiavimo toliau Lietuvoje.

Lietuvių dailininkų žiniai

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių tautinė organizacija, lietuviams išlikusiai tarnaujanti jau per 92 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuo darbu dirba.

SLA — smokėjo daugias kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudę savo namus.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis S.A. nebekeisimo, ne namų pataraujia tik savišalpos pagrindu.

Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10.000.

SLA — apdraudžia ir taupomąsias apdraudžia — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, mokslui, aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — valius apdraudžia pigia terminuota apdraudžia: už \$1.000 apdraudus sumą temoka tik \$3.00 metams.

SLA — kuopų yra visose lietuvių kolonijose. Kreiptis į savo apylinkės SLA kuopų veikėjus jie jums mielai pagelbės ir SLA išrašys.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centra:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
New York, N.Y. 10001
247 W. 28th St.
Tel. (212) 543-2218

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Guseno — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą — \$3.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais — \$4.00
Minkštais viršeliais, tik — \$3.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTŲ KULTŪRA — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdiškai. Tik — \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštu, atsiantus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridėdant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

REAL ESTATE

Home, Land — Parduoti
REAL ESTATE FOR SALE

Home, Land — Parduoti
REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAI.
DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAS

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

2 po keturis. medinis, Brighton Parke. \$39,500. Savininkas duoda paskolą.

2 po 4-ris. medinis, įrengtas sklepas. 72-ros ir Campbell. \$39,000.

6 butų mūrinis. 4 mašinų mūrinis garažas. \$17,500 pajamų. Arti 64-tos ir Kedzie.

2 sklypai arti vandens.
Hot Springs Village.

Skambinti tel. 436-7878

ŠIMAITIS REALTY

2951 West 63rd Street

JOHN GIBATTIS

Advokatų įstaiga

6247 S. Kedzie Ave.

(312) 776-8700

"LIUCIJA"

Miko Šileikio apsakymų knyga

"Liucija" jau atspausdinta.

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5.

Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO oaruošta, — teisėjo ALPHONSE WELLS peržiūrėta, "Sūduvos" išleista knyga su legalistikomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje

— Britai iš Glasgow siunčia turbinas į Sovietų Rusiją. Tos turbinos bus naudojamos tiesiamam dujotiekui iš Sibiro į Vakarų Europą.

— Rusai sako, jog prezidento Reagano pastangos nesustabdys dujotiekio statybos.

ELEKTROS ĮRENGIMAI

PATAISYMAI

Turli Chicago miesto leidima. Dirbu ir užmiešiuose, greit, garantuoti ir saugiai. KLAUDIJUS PUMPUTIS

4514 S. Talman Ave.

Tel. 927-3559

D E M E S I O

62-30 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI

Tiktai \$120 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams. Kreiptis:

A. LAURAITIS

6445 So. ASHLAND AVE.

Tel. 523-8775

Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA

6557 S. Talman Avenue

Chicago, IL 60629

434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS

Laukrodžiai ir brangenybės

Pardavimas ir Taisyimas

2646 West 69th Street

Tel. REpublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDAS, 4059 Archer Avenue,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5798

M. ŠIMKUS

Notary Public

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

HOMEOWNERS POLICY

F. Zapella, Agent

3208 1/2 W. 95th St.

Evergreen Park, Ill.

60642, 424-8454

Advokatas

GINTARAS P. ČEPENAS

Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadienį: nuo 9 val. r. iki 12 val. d.

Ir pagal susitarimą.

Tel. 776-5162

2649 West 63rd Street

Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIJA

V. BYLAITIS

ir V. BRIZGYS

Darbo valandos:

Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.

Šeštadieniais pagal susitarimą.

6606 S. Kedzie Ave.

Chicago, Ill. 60629

Tel.: 778-8000

PATIS SKAITYK IR DAR KITUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"